

Varga Ilona

Joka XXII.

(részletek)

Anyica

Leghosszabb akkor a várakozás, amikor fölöttébb bizonytalan annak bekövetkezte, amire várunk. Ezt élték meg Janóék is a Sárközi-portán. Nem tudhatták, hogy az írnök nyargalonca elért-e időben Varkocsára az üzenettel. Vajon megkapták-e a hírt, hogy most kéne a segítség a tetőfedéshez? Bali ugyan szentül megígérte, hogy ha két nappal korábban hírért veszi a dolognak, elindul az embereivel Bötönyére, segíteni barátjának. De mi van, ha csak késve jutott a hírhez? Akkor – mivel vasárnap dologtöltő nap – csak hétfőn kelnek útra.

Janó már jó előre szerelésre kész állapotba hozta a tetőszerkezetet. Sőt több elemet előre összeácsolt, hogy gyorsabban haladhassanak. Mindezek ellenére még most hajnalban is talált mivel bíbelődni. A zsindeleknek valót válogatta, illesztgette, mérte. A leszabott gerendákat és léceket odahordta a ház lábához. Ebben a gyerekek és Nyica is segítettek, így aztán most nem volt más dolga, mint a várakozás. Úgy gondolta, meghúzódik a házfal hűvösebe. Megtámasztotta hátával a falat, s mi tagadás, elnyomta az álom.

Fertály órát is aligha aludt, amikor ismerős hangokra lett figyelmes. Gyermekait, Mirkót és Flarét hallotta odafentről. A túloldali házfal tetejéről érkeztek a hangfoszlányok. Janó először nagyon megijedt, hiszen magas volt a fal. Onnan leesve, akár nyakukat is szeghetnék. Óvatosan és csendben, hogy meg ne ijessze őket, ahhoz a szeglethez kúszott, ahonnan felnézhetett. Megnyugodva látta, hogy nincsenek egyedül. Ott ülnek és lógázzák ugyan lábukat a házfal szélén, de középen Nyica ült és mindkét karjával erősen fogja a két gyerek derekát. Nem eshettek le. A lábait Nyica egyazon ütemre himbálta, mint a másik kettő.

– Hát ez az! – futott át Janón a gondolat. – A harmadik gyerek...

Már csaknem felszólt nekik, de hallván, hogy éppen mi került szóba, úgy gondolta, jobb, ha továbbra is észrevétlen marad. Meglapult, és bizony: erősen figyelt.

– Tetszel ám az írnök úrnak. Tudod-e? – hallotta Mirkót.

– Honnan veszel ilyen butaságot?! – csattant fel Nyica, még a láblengést is ijedten félbehagyva.

– Tulajdon fülemmel hallottam... Lacika mondta. Ugye, Flaré? A te füled is ott volt.

– Tényleg ezt mondta... Meg azt is, hogy te egy gyönyörű szép nő vagy.

– Ilyet biztosan nem mondott, Flarécskám. Rám? Éppen, hogy nem vagyok olyan.

– Pedig ezt mondta szóról szóra. „Az a gyönyörű szép nő, a Nyica néni...” – így szólt rólad.

– Lenénizett? ...Az írnök?

– Ki beszél az írnookról? – mérgesedett meg Flaré. – Lacika mondta rólad.

– Ja, a Lacika – mosolyodott el Nyica. – Úgy értettem Mirkót, hogy az írnök lát ennyire sután.

– Annak is tetszel. Jól értetted Mirkót. Azt hitte, hogy te vagy a mostani anyukánk... – felelte Flaré. – De ne haragudj meg rá! – tette gyorsan hozzá.

– Azt aztán egyáltalán nem gondolta, hogy olyan gonoszféle vagy, mint azokban a buta mesékben – tette hozzá.

– De, ha azt hiszi, hogy a mostohátok vagyok, akkor minek koslat a szemével? Az egyáltalán nem tisztességes. Nemcsak velem nem, apátokkal szemben sem... Apátokkal főleg nem!

– Mit jelent az, hogy koslat? – érdeklődött Mirkó. – Szerintem semmi ilyet nem csinált. Végig velünk játszott.

– Az írnok? – csodálkozott Nyica.

– Jaj, dehogy! A Lacika!

– Hát ő hitte, hogy a mostohátok vagyok?

– Aha! Azt hitte.

– És mit válaszoltatok neki?

– Én mondtam volna, hogy nem, de ez – mutatott Mirkó hüvelykujjával a nővére – belém rúgott a szemével. Azután meg, amikor arról beszélt, hogy az apja úgy hiszi, téged nem vihet haza Lacikáéknak, mert te már a mi mostohánk vagy, még hazudott is neki. Pedig azt nem is szabad! Ugye? ...Azt mondta neki, de szemrebbenés nélkül ám, hogy jól tudja az írnok: te vagy a mi „mostani anyukánk”.

– Így mondtad-e, kincsem?

– Így – felelte büntudattal Flaré.

Maga lepődött meg legjobban, amiért nemhogy elmaradt a megszidása, hanem még jó néhány puszit is kapott arca Nyica felé eső oldalára, sőt a tenyerébe is. Nyica vidám lábkalimpálása is újra indult.

– Szóval ezt mondtad?

– Ezt! Téged csak ne akarjon elvinni tőlünk senki... Annyira, de annyira szeretlek! Köszönöm, hogy vagy – nézett az ég felé, amire újabb meghatott puszik záporoztak rá.

– Még puszikat is kap, pedig hazudott! – duzzogott Mirkó.

– Vannak hamis igazságok és becsületes hazugságok is – kapott egy puszit ő is az arcára. – Mamótól is hallhattad már... Tudod, ha valakinek gonosz mostohája volt – kérdezd csak meg Mamót – az én voltam. Ne is kérdezz, nem beszélek róla! De arra talán te is emlékszel, hogy milyen csúfságokat tettek velem ott a कंपनीában, csak mert más voltam, mint a többiek. A legtöbb kígyót-békát pont a mostoháim kiabálták rám. Amit most mondok nektek, jól jegyezzétek meg! Akkor tanultam. A rossz szándékkal mondott igazság többet árt, bármely hazugságnál. A jó szándékkal, vigasztként, vagy önvédelemből ejtett hamis szavak szerintem nem is számíthatnak bűnnek. De csak akkor, ha nem ártanak vele másoknak. Mert a jó szándékú hamiskodás is árthat. Ezt se feledjétek! Ha tudtok, ne hazudjatok. Apátok vagy Mamó biztos ügyesebben magyarázná ezt meg. Flaré csak azt mondta most, amit a szíve diktált. Velem mindenesetre jót tett. Ha Lacika megerősíti az írnokot abbéli hitében, hogy a mostohátok vagyok, legközelebb nem kell bujkálnom előle... Különben is, szerinted kitek vagyok? – kérdezte Nyica.

Hosszú csend volt elsőre a felelet. Mirkó erősen gyúrta az eszét, de végül csak erre futotta tőle:

– Ezen így még nem is gondolkodtam... A कंपनीában én is mindig elszaladtam előled. Tényleg annyi ro..., annyi furcsaságot mondtak rólad. Azt is, hogy bolo..., hogy olyan bohókás vagy. Most meg olyan természetes, hogy velünk vagy... És persze olyan jó is! Mindent megcsinálsz nekünk, játszol velünk, szeretsz minket... Ha nem lennél velünk, akkor rettenetesen, de tényleg rettenetesen hiányoznál. De, hogy mit kell mondani igaz szóval rólad, hogy kink és mink vagy, azt tényleg nem tudom.

– Jaj, Istenem! – sóhajtott fel Nyica. – Mennyire, de mennyire hasonlítasz édesapádra.

Mirkó is sóhajtott egyet, majd felcsillant a szeme. Hirtelen megtalálta a megfelelő választ.

– Te a Nyicánk vagy!

Flaré belekapott a szóba. Felnevetett és játékosan ismételtetni kezdte.

– A Nyicánk. A Nyicánk... Anyicánk! Nyica a mi anyicánk. Anyicánk az anyucink...

Erre persze Nyicában – aki menten paprikapiros lett a feje búbjáig – benn rekedt a szó. Mirkóból azonban rögvest kibuggyant.

– Anyica! Anyica!... Anyica, ott porzik az út... Jönnek!

– Jönnék! – kiabálták a gyerekek arrafelé, ahol az apjukat sejtették, szóval Mamó felé.

Ameddigre óvatosan lekecmeregtek az állványokról, Janó elinalt. Nem akarta, hogy kiderüljön, mindent hallott. Mamó irányából lépegetett feléjük, amikor a hírrel hozzásiettek. El nem engedték volna Nyica kezét, szinte húzták. Szegény, azon nyomban visszakapta régi szép paprikaszínét, amikor Mirkó határozottan kijelentette:

– Anyicánk az új anyucink! – közölte, s tudta, hogy most nem hazudik, hisz a szívéből beszél. Aztán elrohant, hogy Mamónak is megvigye a hírt... Mindkettőt.

Nyica egész nap földre süttöt szemmel járt. Azt követően különösen, hogy kiderült, a Balival jött három ember közül kettő is igen fiatal. Amennyire az illendőség megengedte, most igyekezett távol tartani magát az építkezéstől. Mamó szavak nélkül is megértette tetéződő zavarát. Miközben az ebédet készítették, szóvá is tette.

– Nem te akartad, Anyica, hogy az új anyjuknak mondjanak, anyukájuknak tekintsenek... Azaz, dehogyis nem akartad! Amilyen jó lélek vagy, süttöt belőled. És elárulom neked, ha Tîca lát az égből, különb anyát ő sem szeretne a gyerekeinek. Igazi anyaként viselkedtél velük már a kezdetektől. Akkor is, amikor még nővérüknek tekintetted magad... Maguktól neveztek az új anyukájuknak. A szívükből jött. Kijárt neked.

– Nem is az zavar...

– Hát persze, hogy nem az.

– Az zavar, hogy Janó nem tudhatja, nem én erőltettem-e.

– Janó már sokkal jobban ismer annál, hogy ezt gondolja rólad.

– De Tîca miatt nagyon fájhat szegénynek.

– Szerintem meg ezt már elintézte magában. Tudod mikor? Amikor bekarcoltátok Tîca emlékét abba a keresztfába. Amikor a kezedbe adta Mirkó csukós-kését, hogy te is róhass valamit a betűkből, amit csak ő ért közülünk. Azzal, hogy ő kért erre, azt mutatta, méltó vagy az ő szeretett felesége, a megboldogult Tîca emlékéhez. A gyerekekkel együtt farigcsálhattad azokat a jeleket. Hogy a csudában nem értetted meg? Hozzájuk is méltónak talált...

– Gondolod?

– Tudom... Ahogyan azt is, hogy olyan szerelmes már ő is beléd, mint te öbelé. De csakugyan úgy érzi, hogy öreg hozzád... És ne tagadjuk, tényleg jóval fiatalabb vagy nála. Pont azért, mert annyira szeret, találta ki magának önként azt az akadályt. Azért erőltetné, hogy ismerkedj meg minél több olyan fiatalemberrel, aki jobban illeszkedne hozzád, hogy tudd, miről mondasz le, ha feleségként mellé szegődsz...

– Ó, de buta vagyok! – szólalt meg újra egy kis idő után. – Hát te épp ezért feszengtél a minap és ezért feszengsz most is. Ezért *is*... A fiatalemberek miatt... Tudod mit? Bírom én egyedül is a főzést. Úgyis kemencét kell majd tapasztanunk rövidest. Láttam valamikor egy parasztházban olyan kívül fűtős szobai kemencét, amit sütésre, főzésre és fűtésre is használtak. Janó megkért a kemencekészítésre. Olyat akarnék csinálni majd veled együtt, hogy azt is eltanuld. Ahhoz kellene sok jól hajlítható ág. Elkezdhetnéd gyűjteni... Menj a mi erdőnkbe, a régi fakunyhónkhoz. Vidd magaddal... Vidd magaddal Anyica a gyerekeid is! Elleszünk nélkülük. Mirkó felmászhatna fákra gyöngyért. Csak friss és hófehér fagyöngyöt szedjen! A lányod meg gyűjthetne veled farkastalpat, egérfarkúfüvet. Erdei málnalevelet is szedegess vele! Már felgyülemlett bennük némi hatóanyag. El lehet kezdeni velük a kúrát. Milyen szép lenne, ha amikor Baliék indulnának haza, már el is küldhetnék Örzse barátádnak. Most meg miért nézel rám ilyen szemekkel? A férje Janó barátjának mondja magát (és láthatod, valóban úgy viselkedik, mint a barátja). Akkor a felesége a te barátnéd, vagy barátnőd, ha úgy tetszik. Még egy dologra megkérlek, gyémántom. Vigyétek magatokkal Komát is! Úgy látom, szörnyen idegesíti ez a hatalmas kopácsolás.

Nyicáék úgy is tettek. Felszabadultan járták az erdőt. Koma élvezte, hogy kis időre megszabadulhatott a tyúk- és csibeóri feladataitól. És az a zaj, amit a mai jövevények csaptak, az sem esett jól a füleinek. Arra az érzésre emlékeztette, amit akkor szerzett, amikor egyszer a fakopácsoló madár a fejére szállt. Többször is bekopogtatott. (A kobakján!) Örömeiben sokszor visszaszaladt alkalmi szabadítóházhoz, Nyicához, hogy szeretetének jelét adja.

Az erdő az ő ugatásától és a gyerekek kiabálásától volt hangos.

– Gyere ide, Anyici, azt hiszem ez az egérfarkú! De lehet, hogy tévedek.

– Itt vagyok fent, Anyica! Dobok le párat. Szerinted friss? Jó lesz? Szedjem?

– Anyu, gyere itt egy jó nagy vessző. Lemetsszem?

Máskor meg ő kiáltott.

– Gyere, Mirkó! Ott fenn van egy hatalmas gyöngycsokor. Csak óvatosan mássz, nehogy leess! Azt én nem élném túl.

Egyszerre Koma izgatott, de visszafogott morgására és furcsa viselkedésére lettek figyelmesek. Óvatosan, lassan, a földhöz lapulva haladt előre. Követték, amíg egy erdei tisztáshoz nem vezette őket. Egy őzike legelészt a kellős közepén. Amikor meglátta őket, tett feléjük két bátortalan lépést... Majd, hogy lélegzetvisszafojtva a helyükön maradtak, még két lépést közeledett. Ekkor azonban az egyik bokorból egy őzbak ugrott elő, menekülőre fogva. Az őzike, mintha bocsánatot kérne, akként bólogatott a fejével, majd hanyatt-homlok rohant utána.

– Zsike volt! – mondta repeső örömmel Flaré.

– Hát ki más lett volna? – ugatta Koma.

– Párta talált... – érzékenyült el Nyica.

Mirkó azonban egy tisztás széli fára függesztette a szemét.

– Tudod-e, Flaré, mi ez a hely? Nézd azt a fát!

– A Tica-tisztás... – csodálkozott rá Flaré. – Hát nem gyönyörűséges, hogy pont itt, a Tica-tisztáson leltük meg Zsikét. Hogy pont idejár legelészni.

– És miért Tica-tisztás ez? – kérdezte óvatosan Nyica. Félt, hogy valami fájdalmat kavar.

– Apuval neveztük el anyukánkról. Az első időkben, amikor apuval az erdőt jártuk. Ott pihentünk meg azon fa alatt, amikor elfáradtunk. Apa kicsit el is aludt... Olyan szép és békés volt itt minden. Akkor neveztük el így.

– Gyere, Anyica! Menjünk oda apu fájához. Pihenjünk egy kicsit. Elfáradtam – mondta Mirkó.

– Én is... Na, ne húzasd magad, Anyuci! – szólt rá Flaré.

És kézen húzva, odavezették, s leültették a lombok hűvösébe.

Miután leheveredtek, elbűvölten hallgatták a madáracsicsergést, figyelték az ide-oda szálló pillangókat, szagolták a csodás illatot. Aztán Nyica arra lett figyelmes, hogy mindkét oldalról a karjára hajolva elszunyókáltak a gyerekek. A karja volt a párnájuk. Mozdulni se mert, nehogy megtörje a varázst... Mert, hogy varázslatos ez a nap, az biztos. Mamó szavai munkálkodtak benne. Csakugyan ostoba volt, hogy nem értette, hogy mit jelentett az, amikor Tica nevére kapta meg Janótól a bicskát. Akkor is érezte az esemény jelentőségét. Érezte, de nem értette meg. Az is melengette lelkét, amit Mamó arról mondott, hogy a gyerekek édesanyja sem kívánhatna nála különb pótanukát. Ő Janóval ellentétben, most hallotta Mamótól először. Hirtelen azt kezdte vadul mérlegelni: lehet-e véletlen, hogy pont ma jutott el a Tica-tisztásra? Ráadásul Flaréval és Mirkóval. Arra jutott, hogy ez valóban nem lehet véletlen. Valamiféle égi jel. Talán egy édesanyai, egykori feleségi beleegyezés? Soha nem érezte magát ennyire nyugodtnak és boldognak, mint amikor e sejtés beléfészelt. Ez a tisztás valóban olyan, amilyennek a mennyei békét sejtí az ember... E meggyőződésében az sem ingatta meg, hogy a lábainál elterült Koma fülrepszető hortyogásba kezdett.